

Isabel Gomar i Jiménez**

RESUM

Amb unes vendes netes, l'any 2004, de 16.828 milions d'euros, la indústria agroalimentària de Catalunya se situa com a primer sector del complex industrial català, amb un 17 % del total. El sector carni aporta una tercera part d'aquest total agroalimentari.

Igualment important és el sector agroalimentari com a generador de llocs de treball, amb una plantilla de 77.300 persones, repartida per tot el territori en gairebé 3.000 establiments amb assalariats.

Així mateix, cal assenyalar que en la composició del valor afegit brut (VAB) del sistema agroalimentari català, l'aportació de la indústria agroalimentària és d'un 66,5 %, enfront del 33,5 % de la participació del sector agrari.

En el conjunt d'Espanya les vendes agroalimentàries de Catalunya ocupen igualment una posició dominant, ja que encapçalen la classificació de les comunitats autònomes, tant pel que fa a vendes, amb un 23,1 % del global, com en relació amb el nombre de treballadors (20,9 % del total).

L'evolució del comerç exterior de la indústria agroalimentària catalana segueix un increment continu dels intercanvis. El principal destinatari i proveïdor d'aquests fluxos comercials és la Unió Europea, amb un 74 % del total. Per sectors agroalimentaris, cal destacar els forts superàvits que presenten les partides de vins i caves, i de la carn i els productes carnis. D'altra banda, destaca el dèficit comercial del peix, la llet, les altres begudes alcohòliques i els altres productes alimentaris, que configuren una taxa de cobertura global del comerç exterior del 87,4 %.

* 1r Congrés sobre Agricultura, Alimentació i Medi Ambient. Universitat Politècnica de Catalunya. Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. Castelldefels, 2 i 3 de febrer de 2006.

** Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), Gran Via de les Corts Catalanes, 612-614, 4t, 08007 Barcelona.

El consum per càpita del conjunt de productes alimentaris l'any 2004 a les llars catalanes se situa al voltant dels 752 kg-l, la qual cosa suposa una despesa per càpita de 1.530 euros.

Amb una inversió total de 738 milions d'euros, les indústries agroalimentàries a Catalunya presenten l'any 2004 una ràtio inversions-ventes netes del 4,3 %.

PARAULES CLAU: indústria agroalimentària, estructura sectorial, comerç exterior, consum, inversió.

RESUMEN

Con unas ventas netas, en el año 2004, de 16.828 millones de euros, la industria agroalimentaria de Cataluña se sitúa como primer sector del complejo industrial catalán, con un 17 % del total. El sector cárnico aporta una tercera parte de este total agroalimentario.

Igualmente importante es el sector agroalimentario como generador de puestos de trabajo, con una plantilla de 77.300 personas, repartida por todo el territorio en casi 3.000 establecimientos con asalariados.

Así mismo, cabe señalar que en la composición del VAB del sistema agroalimentario catalán la aportación de la industria agroalimentaria es de un 66,5 %, frente al 33,5 % de la participación del sector agrario.

En el conjunto de España las ventas agroalimentarias de Cataluña ocupan igualmente una posición dominante, ya que encabezan la clasificación de las comunidades autónomas, tanto por las ventas, con un 23,1 % del global, como en relación con el número de trabajadores (20,9 % del total).

La evolución del comercio exterior de la industria agroalimentaria catalana sigue un incremento continuo de los intercambios. El principal destinatario y proveedor de estos flujos comerciales es la Unión Europea, con un 74 % del total. Por sectores agroalimentarios, destacan los fuertes superávits que presentan las partidas de vinos y cavas, y de la carne y los productos cárnicos. Por otra parte, destaca el déficit comercial del pescado, la leche, las otras bebidas alcohólicas y los otros productos alimentarios, que configuran una tasa de cobertura global del comercio exterior del 87,4 %.

El consumo por cápita del conjunto de productos alimentarios en el año 2004 en los hogares catalanes se sitúa sobre los 752 kg-l, lo que supone un gasto por cápita de 1.530 euros.

Con una inversión total de 738 millones de euros, las industrias agroalimentarias en Cataluña presentan en el 2004 una ratio inversiones-ventas netas del 4,3 %.

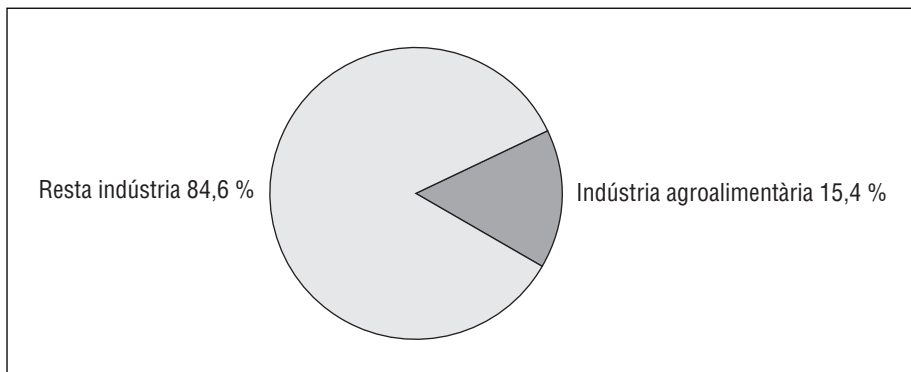
PALABRAS CLAVE: industria agroalimentaria, estructura sectorial, comercio exterior, consumo, inversión.

1. PRINCIPALS MAGNITUDS

L'economia catalana, com l'espanyola, ha tingut durant l'any 2004 un creixement superior al de l'any 2003 i ha trencat una tendència de desacceleració continuada que es va iniciar a partir de l'any 1998. Tot i així, aquest ritme de creixement no ha estat suficient per superar el del conjunt de l'economia espanyola, que s'ha situat una dècima per sobre.

Segons dades del Consell de Cambres de Catalunya i de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'activitat econòmica a Catalunya ha experimentat l'any 2004 un creixement del 2,6 %.

FIGURA 1. *La indústria agroalimentària al conjunt de la indústria*

FONT: Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP), a partir de dades de l'IDESCAT.

També cal destacar que durant l'any 2004, i com ha succeït en els darrers anys, el creixement de l'economia espanyola i la catalana ha assolit uns registres superiors als de la UE-25 (2,4 %). Tot i així, hem d'assenyalar que les diferències observades aquest any són inferiors a les de l'any 2003.

Aquest augment del ritme de creixement del PIB ha estat gràcies al dinamisme de la construcció i dels serveis. No obstant això, la indústria ha tingut un creixement inferior al de l'economia catalana en conjunt, encara que no ha estat tan acusat com el que es va assolir l'any 2002.

Pel que fa als components de la demanda, el creixement del 2,6 % del PIB ha estat conseqüència del comportament expansiu de la demanda interna (4,4 %). Tots els seus components han augmentat per sobre del PIB, i destaca el creixement del consum de les administracions públiques (7,3 %) i el de la formació bruta de capital (5 %).

Segons dades de l'*Enquesta de població activa*, la taxa d'activitat ha assolit un altre índex històric del 60,8 %, que l'any 2003 se situava en el 59,3 %. A més, durant aquest any, la població ocupada ha augmentat més que la població activa (3,4 % i 3 %, respectivament). Així doncs, aquest fet, ha tingut com a conseqüència la disminució del nombre d'aturats i de la taxa d'atur, que s'ha situat en el 9,7 %, inferior a la d'Espanya i superior a la de la UE-15 i la UE-25.

El comerç exterior agroalimentari l'any 2004 ha estat força positiu a Catalunya i s'ha mantingut la tendència de l'any anterior amb una millora de la taxa de cobertura en relació amb la UE, col·lapsada per l'empitjorament de la de països tercers.

TAULA I. *Evolució de les principals magnituds de la indústria a Catalunya (milers d'euros), 2004*

Sectors industrials	Vendes netes (milers €)	04/03 (%)	Ocupats (milers)	04/03 (%)	Establiments (unitats)	04/03 (%)
Ind. extractives, petroli i energia	3.619.285	12,2	15,0	6,4	470	-1,9
Alimentació, begudes i tabac*	16.828.444	13,2	77,3	3,1	2.989	6,0
Tèxtil, confecció, cuir i calçat	6.252.115	-14,5	72,6	-15,0	5.671	-3,9
Indústries de la fusta i del suro	1.290.905	9,3	14,5	-1,4	2.105	-2,3
Paper, edició, arts gràfiques i repr.	7.638.547	-2,9	58,4	-0,3	4.197	2,9
Indústries químiques	15.325.659	4,5	61,7	-1,9	1.148	1,1
Cautxú i matèries plàstiques	4.763.436	1,3	36,0	-2,7	1.459	-5,0
Altres prod. minerals no metàl·lics	3.900.540	8,3	24,5	-3,2	1.387	-1,3
Metal·lúrgia i productes mecànics	9.900.077	11,5	90,2	-1,1	7.730	4,7
Maquinària i equips mecànics	5.541.383	6,1	49,8	-1,2	2.563	-3,3
Màquines d'oficina i instruments	935.307	6,1	9,8	7,5	817	-2,8
Equips elèctrics i electrònics	6.140.204	-3,4	35,6	-10,3	1.007	-13,9
Fabricació materials de transport	13.603.504	11,8	51,2	-0,6	735	5,8
Indústries manufactureres diverses	2.685.066	5,6	28,6	-3,4	2.859	-2,7
Total	98.424.473	5,3	625,2	-3,2	35.137	0,0

* El grup 15 de la CCAE-93 inclou les indústries del tabac, que representen l'1 % (aproximadament) de les vendes netes del grup.

FONT: IDESCAT.

Finalment, l'augment del preu del petroli ha portat la taxa d'inflació de l'economia catalana fins al 3,5 %. A Espanya, aquesta taxa ha estat tres dècimes inferior (3,2 %), de manera que s'ha mantingut una inflació diferencial que acabarà tenint efectes en el grau de competitivitat de l'economia catalana. D'altra banda, el diferencial d'inflació entre Espanya, Catalunya i la zona euro s'ha continuat ampliant, fet que ha perjudicat l'economia espanyola i la catalana.

En la taula 1 es mostra l'evolució de les principals magnituds de la indústria a Catalunya. Fent una anàlisi de la indústria agroalimentària (a partir d'ara i en tot el document, sense el tabac), en relació amb el valor de les vendes s'observa que el sector agroalimentari és el preponderant, amb un 17,1 % del total, seguit de molt a prop per la indústria química, amb un 15,6 %. Pel que fa al nombre d'ocupats, la indústria transformadora d'aliments i begudes ha guanyat una posició respecte de l'any anterior i s'ha situat segona. Quant als establiments, també ha augmentat i ha passat a ser la quarta.

Per acabar, cal remarcar que els ingressos del sector agroalimentari (vendes, més prestacions de serveis, més altres ingressos) de l'any 2004 són de 20.048 milions d'euros.

2. DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Com que no estan disponibles les dades de la indústria agroalimentària a Espanya de l'any 2004, en aquest apartat es farà referència a l'any 2003.

En relació amb la contribució de les comunitats autònomes (CA), com queda palès en la taula següent, Catalunya destaca com a capdavantera en la major part de paràmetres observats. A continuació, entre 6 i 8 punts de distància se situa Andalusia. Més distanciades, en tercer i quart lloc, hi ha Castella i Lleó i el País Valencià. Aquestes quatre CA engloben més de la meitat de les vendes de la indústria agroalimentària espanyola. L'altra meitat es reparteix amb participacions molt més reduïdes entre les altres comunitats autònomes.

Les CA on la indústria agroalimentària té més presència en relació amb el total industrial de vendes és Extremadura (41 %), seguida de la Rioja (36 %), Múrcia (33 %), Castella - la Manxa (28,5 %) i Andalusia (27,5 %). Aquestes cinc comunitats autònomes representen el 30,3 % del total de les vendes agroalimentàries a Espanya. Respecte a la resta de CA, a la major part la importància dels altres sectors industrials és superior al 80 %, i a Catalunya és del 84,1 %, mentre que a la mitjana espanyola aquest percentatge se situa en el 82,6 %.

TAULA II. *Evolució de la dimensió de la indústria agroalimentària espanyola per comunitats autònomes*

Comunitats autònomes	Vendes (milers d'euros)			Ocupats (unitats)		
	2003	%/total	03/02 (%)	2003	%/total	03/02 (%)
Andalusia	9.841.625	14,6	0,9	52.047	14,1	2,3
Aragó	2.376.244	3,5	3,6	11.975	3,2	-1,5
Astúries	1.464.427	2,2	7,9	7.744	2,1	4,4
Balears	569.059	0,8	0,3	5.065	1,4	-12,0
Canàries	1.277.945	1,9	21,8	12.008	3,3	0,7
Cantàbria	835.739	1,2	4,8	5.688	1,5	-4,7
Castella i Lleó	6.152.277	9,1	7,7	33.634	9,1	4,6
Castella - la Manxa	4.556.598	6,7	0,3	20.891	5,7	-2,4
Catalunya	14.807.853	22,0	5,1	74.698	20,3	0,1
Extremadura	1.350.319	2,0	3,7	9.285	2,5	-2,8
Galícia	4.899.714	7,3	5,6	27.061	7,4	-0,8
Madrid	4.290.349	6,4	-1,8	23.693	6,4	-4,5
Múrcia	3.335.633	4,9	9,9	19.742	5,4	5,7
Navarra	2.027.992	3,0	15,3	11.031	3,0	11,8
País Basc	2.682.819	3,9	-0,3	15.094	4,1	2,6
La Rioja	1.450.570	2,1	-1,6	6.554	1,8	-0,6
País Valencià	5.322.414	7,9	5,0	31.437	8,5	-1,1
Total indústria agroalimentària	67.241.577	100	4,3	367.648	100	0,6
Total indústria	386.103.753		2,9	2.653.584		-0,3

FONT: INE, DIRCE i MAPA.

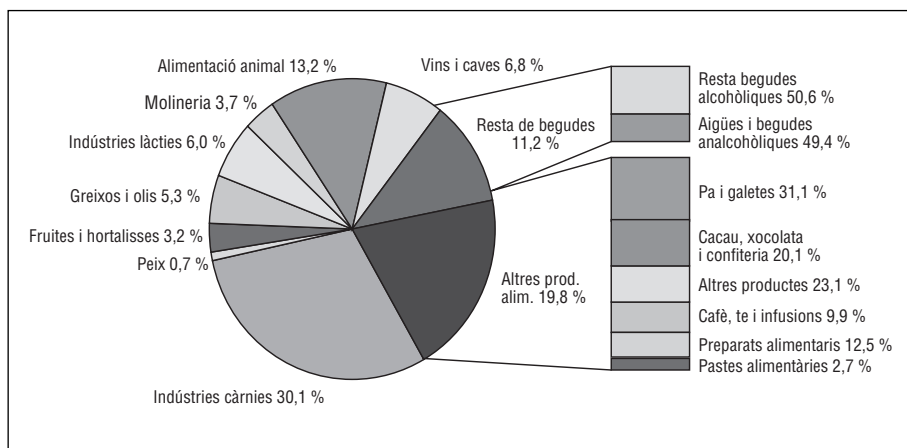
Pel que fa a la distribució comarcal tant d'establiments com de nombre d'ocupats, d'acord amb dades facilitades pel Departament de Treball i Indústria (es presenta el mapa de Catalunya de la pàgina següent on es diferencien les comarques segons el nombre d'ocupats en establiments industrials inclosos en la divisió 15 de la CCAE-93, és a dir, la corresponent a indústries agroalimentàries, inscrites en la Seguretat Social), segueix, en línies generals, el patró dels darrers anys.

Com s'observa en el mapa i com ja succeïa l'any 2003, el Barcelonès se situa com a comarca capdavantera quant a nombre d'ocupats, amb 11.406 treballadors (17,3 % del total), i quant a nombre d'establiments, amb 467 (13,5 % del total). Aquesta comarca presenta una lleugera disminució d'un punt percentual en ambdós conceptes. En segon lloc en la classificació de comarques amb més ocupats del sector agroalimentari, però ja força distanciada de la primera, se situa el Vallès Occidental, que amb un 9,3 % del global supera el Baix Llobregat en un punt i té registrats un 8,6 % del total dels

3. ESTRUCTURA SECTORIAL DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA A CATALUNYA

D'acord amb la classificació CCAE-93, es consideren deu sectors: carni; peix; fruita i hortalisses; greixos i olis; lacteris; molineries; alimentació animal; altres productes alimentaris (pa i galetes, cacau, xocolata i confiteria, pastes alimentàries, cafè, te i infusions, preparats alimentaris, sucre i espècies i altres productes), i begudes, que s'han dividit separant vins i caves de la resta de begudes (aigües i begudes analcohòliques, i resta de begudes alcohòliques). Les taules III i IV que s'exposen a continuació mostren les principals magnituds dels diferents sectors i subsectors, i es presenten separatament per la manca de dades prou significatives de la variable de les vendes netes de productes pel que fa als de subsectors, que se substitueix per la de volum de negoci (suma de l'import relatiu a les vendes netes de productes, vendes netes de mercaderies i prestació de serveis). La mateixa diferenciació es fa en la figura 2.

FIGURA 2. Estructura sectorial de la indústria agroalimentària a Catalunya, 2004

FONT: DARP, a partir de dades de l'IDESCAT.

Segons les dades subministrades per l'IDESCAT, i tal com ens mostra la taula següent, les vendes netes del conjunt de la indústria agroalimentària catalana l'any que s'està analitzant són de 16.767.868 milers d'euros. En comparació amb l'any 2003, suposen un augment mitjà del 13,2 %. El nombre d'ocupats experimenta un petit augment del 2,9 % en contraposició al nombre d'establiments, que disminueix un 9,3 % seguint la tendència d'anys anteriors.

TAULA III. *Evolució de la dimensió de la indústria agroalimentària per sectors a Catalunya, 2004*

Indústries	Vendes netes			Ocupats			Establiments		
	Milers €	(%)	04/03 (%)	Milers	(%)	04/03 (%)	Unitats	(%)	04/03 (%)
Càrnia	5.054.833	30,1	13,6	25,6	33,3	2,8	683	22,9	1,9
Peix	126.051	0,8	-0,4	1,1	1,4	-8,3	55	1,8	-21,4
Fruïtes i hortalisses	536.076	3,2	23,6	2,2	2,9	4,7	83	2,8	53,7
Greixos i olis	859.637	5,1	-7,8	1,4	1,8	-17,6	152	5,0	7,8
Làctia	990.737	5,9	10,8	4,1	5,3	17,1	106	3,5	27,7
Molineria	633.098	3,8	28,7	1,5	2,0	-6,2	53	1,8	-13,1
Alimentació animal	2.205.090	13,2	22,2	3,5	4,5	12,9	154	5,2	-4,3
Altres productes. alim.	3.321.094	19,8	11,1	27,2	35,4	3,4	1.248	41,8	13,2
Vins i caves	1.155.881	6,9	6,9	4,6	6,0	2,2	357	12,0	-8,7
Resta de begudes	1.885.734	11,2	11,2	5,7	7,8	-3,4	95	3,2	11,7
Total	16.767.868	100	13,2	77,0	100	2,9	2.987	100	5,9

FONT: IDESCAT.

TAULA IV. *Evolució de la dimensió subsectors inclosos en altres productes alimentaris i resta begudes, 2004*

Sectors i subsectors	Volum de negoci			Ocupats			Establiments		
	Milers €	(%)	04/03 (%)	Milers	(%)	04/03 (%)	Unitats	(%)	04/03 (%)
Altres prod. aliment.	4.120.986	100,0	12,2	27,2	100,0	2,3	1.248	100,0	13,1
Pa i galetes	1.279.504	31,1	11,6	15,4	56,6	0,0	834	66,8	5,7
Cacau, xoc. i confiteria	854.202	21,7	4,3	4,0	14,7	0,0	117	9,4	4,5
Pastes alimentàries	112.238	2,7	2,2	0,4	1,5	0,0	s. d.	s. d.	s. d.
Cafè, te, infusions	405.820	10,0	0,0	1,4	5,1	7,7	13	1,0	0,0
Preparats alimentaris	516.434	12,6	30,4	1,9	7,0	18,7	11	0,9	22,2
Altres productes	904.084	21,9	21,2	4,1	15,1	17,1	223	17,9	28,9
Resta de begudes	2.096.077	100,0	4,0	5,7	100,0	-3,4	95	100,0	11,8
Resta de beg. alcoh.	1.068.050	51,0	-4,5	3,2	56,1	-8,5	40	42,1	2,6
Aigües i beg. analcoh.	1.028.027	49,0	14,7	2,5	43,9	4,1	55	57,9	19,6
Total	6.217.063		9,3	33,6		4,6	1.343		13,0

FONT: IDESCAT.

Com en els últims anys, dins la indústria agroalimentària, l'activitat econòmica del sector transformador carni és la líder i representa un 30,1 % de les vendes totals. A més, si hi sumem la fabricació de productes per a l'alimentació animal, aquest percentatge passa a ser d'un 43,3 %. Seguidament, se situa el subsector que agrupa les indústries d'altres productes alimentaris,

amb un pes del 19,8 % de les vendes totals. Aquest sector ve seguit per la indústria de la resta de begudes (11,2 %). Finalment, cal assenyalar que les vendes netes de la indústria del vi també ocupen un lloc important (6,9 %).

L'evolució de les indústries d'altres productes alimentaris i resta de begudes també mostra un notable increment de totes les variables, i destaquen aquells sectors que presenten productes amb un valor afegit més elevat.

Per acabar, s'ha d'advertir, sobretot en relació amb aquesta darrera taula, que les variacions percentuals de les variables «Volum de negoci», «Ocupats» i «Establiments», sobretot, han de considerar-se més com a tendències que no pas com a valor absolut.

4. ESTABLIMENTS

La indústria agroalimentària segueix la mateixa pauta que el conjunt de la indústria pel que fa a la dimensió dels establiments. El tret més remarcable és que un 77 % del total d'establiments són de dimensió reduïda (menys de vint ocupats) i només suposen el 15 % de l'ocupació. En canvi, els establiments de gran dimensió (cent ocupats o més) representen tan sols un 4 % del total d'establiments i un 49 % de l'ocupació.

TAULA V. *Dimensió dels establiments de la indústria agroalimentària a Catalunya, 2004*

Indústries agroalimentàries	Menys de vint ocupats				Vint ocupats o més				Total	
	Establiments	%→	Ocupats (milers)	%	Establiments	% →	Ocupats (milers)	%	Establiments	Ocupats (milers)
Càrnia	483	70,6	3,9	15,2	201	29,4	21,7	84,8	684	25,6
Peix	35	63,6	0,3	27,3	20	36,4	0,8	72,7	55	1,1
Fruïtes i hortalisses	68	81,9	0,4	19,0	15	18,1	1,7	81,0	83	2,1
Greixos i olis	141	92,8	0,6	42,9	11	7,2	0,8	57,1	152	1,4
Làctia	83	78,3	0,5	12,2	23	21,7	3,6	87,8	106	4,1
Molineria	39	73,6	0,3	20,0	14	26,4	1,2	80,0	53	1,5
Alimentació animal	94	61,0	0,7	20,0	60	39,0	2,8	80,0	154	3,5
Pa i galetes, cacau, xocolata i confiteria	765	80,1	5,8	29,9	190	19,9	13,6	70,1	955	19,4
Resta prod. aliment.	223	76,1	1,1	14,1	70	23,9	6,7	85,9	293	7,8
Vins i caves	315	88,2	1,7	36,2	42	11,8	3	63,8	357	4,7
Resta de begudes	61	64,2	0,5	8,8	34	35,8	5,2	91,2	95	5,7
Total	2.307	77,2	15,8	20,5	680	22,8	61,1	79,5	2.987	76,9

FONT: IDESCAT.

Aquestes característiques s'observen en quasi tots els sectors. Majoritàriament, la proporció d'establiments de dimensió reduïda representa prop de tres quartes parts del total i solament ocupen una quarta part dels treballadors. Cal ressaltar la indústria de greixos i olis, que, juntament amb la del vi i els caves, presenta el percentatge més elevat de petits establiments, en contraposició a la de la resta de begudes i de transformats de fruites i verdures.

5. COMERÇ EXTERIOR

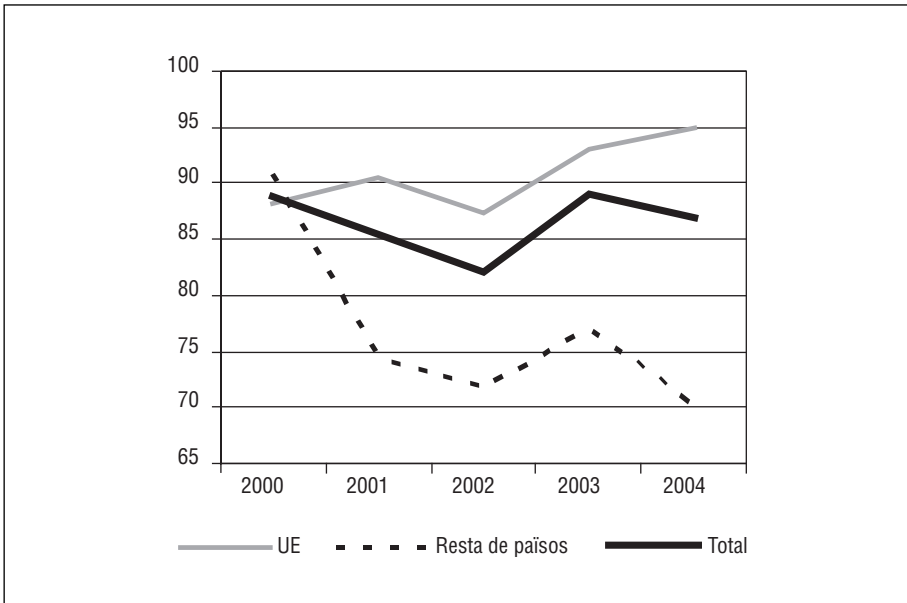
La UE es continua mantenint com el principal client i proveïdor de la indústria agroalimentària catalana, i l'any 2004 respecte al 2003 el valor en milers d'euros, pel que fa a les expedicions i introduccions, varia positivament. Els intercanvis comercials amb països tercers mostren un increment molt significatiu, sobretot les importacions, que augmenten gairebé una quarta part l'any 2004 en relació amb l'anterior.

TAULA VI. *Evolució del comerç exterior i intracomunitari de Catalunya (milers d'euros)*

Comerç exterior i intracomunitari	2004	04/03 (%)
Exportacions i expedicions		
Unió Europea	2.539.620	4,1
Resta de països	884.006	10,7
Total	3.423.626	5,7
Importacions i introduccions		
Unió Europea	2.659.638	2,1
Resta de països	1.256.522	22,3
Total	3.916.160	7,8
Balança comercial		
Unió Europea	-120.018	27,7
Resta de països	-372.516	-62,7
Total	-492.534	-24,7
Taxa cobertura (%)		
Unió Europea	95,5	2,0
Resta de països	70,4	-9,4
Total	87,4	-1,9

FONT: IDESCAT.

FIGURA 3. *Evolució taxa de cobertura (%)*

FONT: DARP, a partir de dades del Departamento de Aduanas e Impuestos Especiales i l'IDESCAT.

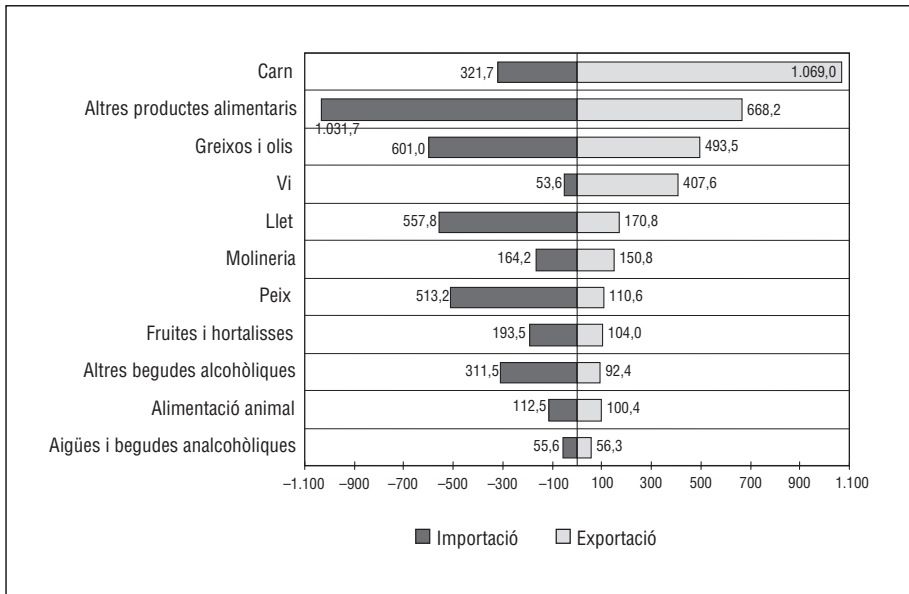
Analitzant la tendència de la sèrie 2000-2004 de la taxa de cobertura, s'observa una recuperació important, deguda, bàsicament, al comportament que han experimentat les exportacions globals. Tot i així, el progressiu i persistent augment de les importacions de països tercers frena notablement la taxa de cobertura que, encara que es manté, continua presentant un dèficit del 13 %.

Per sectors agroalimentaris i seguint una línia paral·lela a la d'anys anteriors, destaquen pel seu valor d'exportació, en primer lloc, amb molta diferència sobre la resta, el de la carn, seguit d'altres productes alimentaris (inclou el sucre, pa i galetes, cacau, pastes alimentàries, cafè, sopes i altres), el dels greixos i olis i el de vins i caves.

En la banda contrària, els sectors amb entrades més elevades són els greixos i olis, la llet i el peix. Cal destacar, en qualsevol cas, que les indústries que presenten les balances comercials més deficitàries són les del peix, seguides de les de la llet i el bloc d'altres productes alimentaris (figura 4).

Per acabar aquest apartat, cal assenyalar que la contribució de Catalunya als fluxos comercials externs d'Espanya se situa en el 26 % en el cas de les sortides, i en el 32 % en el de les entrades.

FIGURA 4. *Importacions i exportacions en la indústria agroalimentària catalana per sectors (milions d'euros), 2004*

FONT: DARP, a partir de dades de l'IDESCAT.

6. AJUTS A LA INVERSIÓ DE LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA

El DARP gestiona els ajuts inclosos en la mesura del Programa de Desenvolupament Rural (PDR) de Catalunya anomenada *millora dels processos de transformació i comercialització dels productes agraris*, i aporta una part de la subvenció total, aproximadament, a parts iguals amb el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació (MAPA).

El finançament dels ajuts prové de dues fonts: la Comunitat Europea (FE-OGA-Garantia), a través del Reglament (CEE) 1257/99, amb complements de l'Estat, i el DARP.

En el marc d'aquesta línia, s'han auxiliat entre els anys 2000 a 2004 un total de 809 expedients, per un import d'ajut de 125 milions d'euros, que ha generat una inversió de 882 milions d'euros.

Pel que fa concretament a l'any 2004, en la taula VII s'observa que 109 expedients han rebut ajuts per un import de 13,5 milions d'euros i s'han realitzat inversions properes als 87 milions d'euros.

TAULA VII. *Ajuts aprovats (milers d'euros), 2004*

	Nombre	Inversió	Subvenció CE	Subvenció MAPA + DARP	Subvenció total
Any 2004	109	86.672,80	9.490,67	3.966,64	13.457,31

FONT: DARP.

Així, en el conjunt del període 2000-2006, es preveu auxiliar prop de 1.000 establiments agroalimentaris, amb una quantitat total de 129 milions d'euros. Com es veu, es canalitza cap al sector una important quantitat de diners que fomentarà un volum d'inversió en actius quantificable en més de 900 milions d'euros.

El repartiment del finançament d'aquests ajuts en el conjunt del període ha estat, d'acord amb el que estableix el PDR, favorable a la Unió Europea amb un 70,5 % enfront de la participació del MAPA i el DARP, que ho han fet amb un 29,5 %.

a) Distribució sectorial de les subvencions

Es presenta en primer lloc, en la taula VIII, la distribució sectorial de les subvencions i inversions de l'any 2004. Hi destaca amb diferència el sector de la carn, amb més del 44 % de les inversions i de les subvencions totals. El segueix en importància, quant a subsidis, el sector dels vins, que hi participa amb un 25,5 % tant en les inversions com en les subvencions totals.

TAULA VIII. *Ajuts aprovats per sectors (milers d'euros), 2004*

Sector	Nombre	Inversió	Subvenció total	Subvenció (%)
Alimentació animal	4	2.630,79	444,00	3,3
Carn	33	38.721,84	5.947,47	44,2
Cereals	2	1.541,31	252,85	1,9
Fruïtes i hortalisses	30	10.344,22	1.646,25	12,2
Llet i productes lactis	2	958,66	184,02	1,4
Oli d'oliva	5	3.171,76	511,16	3,8
Ous i aus	1	563,18	82,22	0,6
Patates	1	2.000,00	292,00	2,2
Productes diversos d'animals	4	4.550,35	669,15	5,0
Vins	27	22.190,70	3.428,19	25,5
Total	109	86.672,81	13.457,31	100,0

FONT: DARP.

b) Repartiment dels ajuts atorgats a entitats associatives

El repartiment dels ajuts considerant la forma jurídica de les empreses beneficiades mostra en la taula IX que el 18,1 % dels expedients subvencionats corresponen a cooperatives i societats agràries de transformació (SAT), les quals han participat amb unes inversions de 14,3 milions d'euros i unes subvencions de 2,4 milions d'euros.

TAULA IX. *Ajuts aprovats a entitats associatives (milers d'euros), 2004*

	Nombre	Inversió	Subvenció CE	Subvenció MAPA + DARP	Subvenció total	
					Subvenció	(%)
Cooperatives, OPFH* i SAT	33	14.321,10	1.568,16	867,20	2.435,36	18,1
Societats mercantils	76	72.351,69	7.922,51	3.099,45	11.021,96	81,9
Total	109	86.672,80	9.490,67	3.966,64	13.457,31	100,0

* Organització de Productors de Fruites i Hortalisses.

FONT: DARP.

c) Distribució territorial de les subvencions

Pel que fa a la distribució territorial de la taula x, la demarcació territorial amb diferència amb més inversions (30,6 milions d'euros) i, per tant, amb les subvencions més elevades (4,6 milions d'euros) ha estat la de Barcelona.

A escala comarcal, en consonància amb la preponderància dels sectors de la carn, de les fruites i hortalisses i del vi, destaquen les comarques de la Garrotxa i l'Alt Penedès, seguides per les del Segrià, Osona, el Gironès i la Noguera.

TAULA X. *Ajuts aprovats per demarcacions territorials i comarques (milers d'euros), 2004*

Comarca	Nombre	Inversió	Subvenció CE	Subvenció MAPA + DARP	Subvenció total
Alt Camp	1	208,0	22,8	11,4	34,2
Alt Empordà	2	971,2	106,3	47,1	153,4
Alt Penedès	13	10.883,2	1.191,7	437,4	1.629,1
Alt Urgell	1	808,4	88,5	70,8	159,3
Anoia	2	622,2	68,1	22,7	90,8
Bages	3	4.150,3	454,5	183,4	637,9
Baix Camp	8	4.301,0	471,0	185,3	656,3
Baix Ebre	2	1.826,6	200,0	93,3	293,4
Baix Empordà	4	1.417,1	155,2	51,7	206,9
Baix Llobregat	1	434,3	47,6	15,9	63,4
Baix Penedès	3	1.672,0	183,1	89,6	272,7
Barcelonès	3	2.152,3	235,7	98,2	333,9
Garraf	1	316,7	34,7	11,6	46,2
Garrotxa	10	12.622,4	1.382,2	645,0	2.027,2
Gironès	3	4.435,6	485,7	189,8	675,5
Montsià	1	475,8	52,1	26,0	78,1
Noguera	7	4.361,4	477,6	188,6	666,1
Osona	6	7.184,4	786,7	323,4	1.110,1
Pla d'Urgell	4	3.230,1	353,7	168,1	521,8
Pla de l'Estany	1	918,5	100,6	33,5	134,1
Priorat	2	2.432,7	266,4	124,3	390,7
Segarra	1	2.000,0	219,0	73,0	292,0
Segrià	19	6.998,0	766,3	345,8	1.112,1
Selva	1	2.000,0	219,0	73,0	292,0
Solsonès	1	759,0	83,1	38,8	121,9
Tarragonès	4	1.832,5	200,7	69,7	270,4
Terra Alta	1	1.309,8	143,4	90,8	234,3
Urgell	1	1.456,5	159,5	79,7	239,2
Vallès Occidental	1	995,7	109,0	36,3	145,4
Vallès Oriental	2	3.897,2	426,7	142,2	569,0
	109	86.672,8	9.490,7	3.966,6	13.457,3
Demarcacions territorials					
Barcelona	32	30.636,2	3.354,7	1.271,1	4.625,8
Girona	21	22.364,8	2.448,9	1.040,2	3.489,1
Lleida	34	19.613,4	2.147,7	964,8	3.112,5
Tarragona	22	14.058,4	1.539,4	690,6	2.230,0
Total Catalunya	109	86.672,8	9.490,7	3.966,6	13.457,3

FONT: DARP.

BIBLIOGRAFIA

- Alimarket* (2005 i 2004). Revistes mensuals.
- La alimentación en España* (2005). Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.
- Cuadernos de información económica sobre la industria agroalimentaria* (2003). Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.
- Encuesta industrial de empresas* (2004). Instituto Nacional de Estadística.
- Estadística i conjuntura agrària* (2004). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Gabinet Tècnic.
- Estadística, producció i comptes de la indústria. Enquesta industrial d'empreses* (2004). Institut d'Estadística de Catalunya.
- La indústria agroalimentària a Catalunya (1998)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- La indústria agroalimentària a Catalunya (1999)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- La indústria agroalimentària a Catalunya (2000)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- Informe anual 2004 de alimentación percedera, alimentación no perecedera, bebidas y distribución. Alimarket*
- Informe anual de la indústria i el consum agroalimentaris a Catalunya (2001)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- Informe anual de la indústria i el consum agroalimentaris a Catalunya (2002)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- Informe anual de la indústria i el consum agroalimentaris a Catalunya (1998-2003)* (2000). Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. Servei d'Indústries i Comercialització Agroalimentàries.
- Memòria Econòmica de Catalunya 2004*. Consell de Cambres de Catalunya.

RECURSOS ELECTRÒNICS

- Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca: <www.gencat.net/darp>
- Departament de Treball i Indústria: <www.gencat.net/treballiindustria/>
- Departament de Comerç, Turisme i Consum: <www.gencat.net/ctc/>
- Institut Nacional d'Estadística de Catalunya: <www.idescat.es>
- Instituto Nacional de Estadística: <www.ine.es>
- Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació: <www.mapya.es>
- Revista *Alimarket*: <www.alimarket.es>
- Federación Española de Industrias de la Alimentación y Bebidas: <www.fiab.es>